

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	Resultaten onderzoek Gezondheidsdienst voor Dieren en stand van zaken RIVM traject Park Nauerna
Portefeuillehouder	W. Breunese
B&W besluit d.d.	22-12-2020

Aan de leden van de gemeenteraad Zaanstad,

Inleiding

Naar aanleiding van het raadsvoorstel voor het bestemmingsplan Reparatie Omgeving Nauerna heeft u over een aantal andere punten uw zorgen uitgesproken en vragen gesteld. Op enkele punten in het dossier Nauerna zijn ontwikkelingen en deze worden in deze raadsinformatiebrief ter informatie beschreven.

De onderwerpen die in deze raadsinformatiebrief worden beschreven zijn:

- A. Resultaten onderzoek Gezondheidsdienst voor Dieren en vervolg
- B. Stand van zaken RIVM traject Park Nauerna

Toelichting

Resultaten onderzoek Gezondheidsdienst voor dieren en vervolg

Aanleiding

De gemeente Zaanstad heeft de Gezondheidsdienst voor dieren (Royal GD) in Deventer opdracht gegeven om onderzoek te doen naar een drink- en graasplek voor schapen bij Nauerna. Aanleiding voor het onderzoek is de toezegging van de gemeente om dit vervolgonderzoek uit te voeren naar aanleiding van eerder pathologisch onderzoek op een gestorven lam.

Op woensdag 9 september 2020 heeft de Gezondheidsdienst voor Dieren i.s.m. een milieuadviesbureau voor de analyse monsters genomen van grond-, grondwater-/oppervlaktewater- en sediment (slib). Deze monsters zijn genomen van locaties aangewezen door de veehouder en beoordeeld door de aanwezige deskundigen.

De Gezondheidsdienst voor Dieren op 30 oktober 2020 haar conceptrapport opgeleverd. Het eindrapport is op 15 december 2020 definitief opgeleverd. Die resultaten worden gedeeld met u, de gemeenteraad, en met andere betrokken partijen, zoals het Hoogheemraadschap Holland Noorderkwartier, Landschap Noord-Holland, de Provincie Noord-Holland en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Conclusie

Als conclusie op de onderzoeksvraag: Is er sprake van bodem- of waterverontreiniging op gezamenlijk aangewezen locaties nabij Nauerna 3A en bestaat daardoor een vergiftigingsrisico voor schapen? geeft Royal GD aan dat het oppervlaktewater ongeschikt is als drinkwater voor schapen en dat er sprake is van een vergiftigingsrisico voor schapen.

Met betrekking tot de geschiktheid van oppervlaktewater in deze omgeving als drinkwater voor vee, heeft het Hoogheemraadschap Holland Noorderkwartier (HHNK) al eerder geconcludeerd (13 juli 2020) dat het water uit de ringsloot van polder Nauerna niet geschikt is als drinkwater voor dieren (zie Raadsbesluit 2020/19069). Royal GD doet de aanbeveling om de schapen van leidingwater te voorzien en de situatie samen met andere experts verder te beschouwen.

De eerder opgemaakte pathologierapporten van het gestorven lam en de gestorven schapen concluderen dat sprake is van weefselafwijkingen die mogelijk passen bij chronische ijzervergiftiging. Conclusies van beide onderzoeken wijzen daarbij op directe en indirecte gezondheidsrisico's voor schapen.

De resultaten van bodem en sedimentonderzoek zijn getoetst aan de Wet bodembescherming en wijzen niet op een sterke verontreiniging in bodem of water die risico's veroorzaakt. De gemeten sulfaatconcentratie is vergeleken met concentraties zoals door het RIVM gemeten is op andere plaatsen in Nederland (referentienormen). Het valt op dat de gemeten gehalten hoger zijn dan op veel andere plaatsen in Nederland, maar volgens de GD vormt dit geen direct risico voor de vergiftiging van schapen. Ze kunnen door verdringing wel een bijdrage leveren aan het ontstaan van een te lage leverkoperwaarde. IJzer kan aan dit effect bijdragen. De analyseresultaten van de watermonsters zijn ook getoetst aan normen voor veedrinkwaterkwaliteit. Hieruit blijkt dat concentraties ijzer, natrium en zwavel (sulfaat) de normen overschrijden en andere stoffen verhoogd voorkomen.

Herkomst gemeten concentraties

Het bepalen van de herkomst van eventuele verontreiniging was geen onderdeel van het onderzoek. De eigenaar van de schapen doet de aanname dat er een verband is tussen de sterfte van schapen en de nabijgelegen stortplaats. De gemeente concludeert op basis van het rapport van de GD en na beoordeling door een adviesbureau dat de resultaten van het onderzoek geen indicatie geven voor een verband tussen de gemeten concentraties in bodem, sediment en water en de aanwezigheid van de stortplaats.

De verklaring voor de gemeten waterkwaliteit is volgens het Hoogheemraadschap de lage ligging van de locatie ten opzichte van het Noorzeekanaal. De gemeten waarden zijn vergelijkbaar met de gehalten op andere locaties langs het Noordzeekanaal. Het HHNK ziet geen aanleiding om de waterkwaliteit verder te onderzoeken.

Vervolgstappen

Zoals aangegeven laat het onderzoek zien dat de resultaten van het bodem en sedimentonderzoek niet wijzen op een sterke verontreiniging. De gevonden sulfaatgehalten vormen geen direct risico voor vergiftiging van schapen. Wel kan het sulfaat volgens de GD door verdringing een indirect risico vormen. Het onderzoek laat ook zien dat het oppervlaktewater niet geschikt is als drinkwater voor vee en dat er sprake is van een vergiftigingsrisico voor schapen.

Deze uitkomsten zal de gemeente bespreken met de verschillende partijen die een rol en verantwoordelijkheid hebben in het gebied.

De gemeente gaat over het oppervlaktewater in gesprek met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier als het bevoegd gezag. Niet alleen de kwaliteit van het oppervlaktewater (met bekende oorzaak) zal hier onderwerp van gesprek zijn, maar ook de geschiktheid van het gebied voor begrazing in relatie tot het waterpeil in combinatie met de kwaliteit.

Verder bespreekt de gemeente de resultaten met Landschap Noord-Holland als grondeigenaar in het gebied. Daarnaast worden de resultaten uiteraard besproken met de veehouder.

Met het onderzoek heeft de gemeente haar verantwoordelijkheid genomen in het kader van bodem en grondwater en de mogelijke verontreinigingen daarin. De gemeente hecht eraan dat de vervolgstappen zich richten op de rollen en verantwoordelijkheden die de betrokken partijen hebben in relatie tot de uitkomsten van het onderzoek.

Over de uitkomsten van de vervolgstappen wordt de Raad geïnformeerd.

Stand van zaken RIVM traject Park Nauerna

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder Raad van State genoemd) heeft op 15 augustus 2018 uitspraak gedaan over beroepen op bestemmingsplan Omgeving Nauerna. Daarbij is het bestemmingsplan gedeeltelijk vernietigd omdat de veiligheid van recreëren in Park Nauerna niet voldoende was gewaarborgd. De gemeente kreeg de opdracht om in een nieuw besluit over het bestemmingsplan de veiligheid van recreëren beter te borgen. Na de uitspraak van de Raad van State heeft Afvalzorg, zoals afgesproken met de gemeente, aanvullende onderzoeksrapporten opgesteld en heeft de gemeente Tauw/Witteveen + Bos (verder TWB genoemd) om een second opinion gevraagd. TWB adviseerde onder meer om onafhankelijke deskundigen, zoals de GGD, te raadplegen over een passend en actueel toetsingskader voor percolaat en stortgas. Zaanstad vroeg daarom begin 2019 aan deskundigen van de GGD om een toetsingskader percolaat en stortgas op te stellen. De GGD heeft hierover geadviseerd maar over de verdere uitwerking en gevolgen van dit advies is geen overeenstemming bereikt tussen de meest betrokken uitvoeringspartners van overeenkomst Nauerna (Zaanstad, Provincie Noord-Holland, Belangengroep Nauerna, Afvalzorg). Om die reden kwamen de partners overeen om gezamenlijk een opdracht aan het RIVM te geven om als gezaghebbend instituut te onderzoeken of en hoe (met welke maatregelen) er veilig gerecreëerd kan worden op stortplaats Nauerna. Zowel voor in de huidige situatie als in de toekomstige situatie tijdens en na het traject van duurzaam stortbeheer. Wel heeft de gemeente haar verantwoordelijkheid genomen om op basis van de adviezen het reparatieplan vast te stellen waarin een bovenafdichting wordt voorgeschreven om veilige recreatie te borgen.

Op 7 augustus j.l. heeft het RIVM een eerste opdracht van de uitvoeringspartners gekregen waarin zij een procesvoorstel hebben opgesteld om te komen tot een toetsingskader en een risicobeoordeling. Ook heeft het RIVM de beschikbare informatie over de stortplaats Nauerna, Park Nauerna en de eerdere adviezen/rapporten bestudeerd. Deze werkzaamheden zijn verricht als voorbereiding op een offerte voor de tweede fase: het doorlopen van de processtappen en het daadwerkelijk uitvoeren van het onderzoek. Begin september ontving de gemeente het bericht van de provincie dat het RIVM pas vanaf januari 2021 gelegenheid heeft deze tweede fase van de opdracht uit te voeren.

De afgelopen maanden hebben intensieve sessies plaatsgevonden die tot doel hadden om de tweede fase van de opdracht aan het RIVM verder uit te werken. Bij deze sessies waren de uitvoeringspartners aanwezig, alsmede het RIVM. Binnen de mogelijkheden van wat het RIVM kan is een definitieve uitvraag geformuleerd. Op basis van deze uitvraag stelt het RIVM een offerte op.

In de tussentijd zijn de uitvoeringspartners in gesprek over de uitgangspunten voor het onderzoek dat de RIVM van de partners verlangt (o.a. gebruiksvormen, verdeling van rollen en taken, mogelijke maatregelen). Ook vinden gesprekken plaats over de inhoud van het addendum op de eerder afgesloten Overeenkomst Nauerna (vaststellingsovereenkomst en wijzigingsovereenkomst). In het addendum worden de afspraken vastgelegd die de betrokken uitvoeringspartners maken over de opzet, werkwijze en gevolgen van het onderzoek van het RIVM.

Getracht wordt in februari 2021 een bestuurlijk overleg te voeren waarin deze punten (uitgangspunten voor gebruiksvormen, maatregelen, addendum en opdrachtverstrekking aan RIVM) worden besproken. Daarna kan de opdracht aan het RIVM en het Addendum definitief geformuleerd worden en kan het RIVM starten met het onderzoek zodat bepaald kan worden of en eventueel met welke maatregelen Park Nauerna (deelgebieden Fase 1, 2 en 3) veilig recreëren geborgd kan worden.

Op het moment dat bekend is wat de planning en inhoud is van het RIVM onderzoek wordt u hierover geïnformeerd.

De eerste informatie van de provincie was dat de onderzoeksresultaten van het RIVM in het vierde kwartaal van 2020 beschikbaar zouden zijn. U leest dat het langer duurt. Het is helaas een traject met de nodige hobbels. Dit zit in de capaciteit bij het RIVM, de technische complexiteit van het onderzoek maar ook in de complexiteit van het samenbrengen van de verschillende wensen van de betrokken uitvoeringspartners.

Gelet op de opdracht van de Raad van State om voor 23 april 2020 een nieuw besluit te nemen over het bestemmingsplan Omgeving Nauerna en, naar nu blijkt, de benodigde tijd voor het onderzoekstraject met het RIVM kan de gemeente nu concluderen de juiste beslissing te hebben genomen om het vaststellen van het reparatieplan niet af te laten hangen van dit RIVM traject.

Aanpak/uitvoering

Het GD-rapport wordt gedeeld met U, de gemeenteraad, en overige betrokken partijen zoals eerder in deze brief beschreven.

Betreft

Actieve informatievoorziening.

Opdrachtgever

A. Kroeze
075 6552303
a.kroeze@

Bijgaande stukken

Bijlage I: GD rapport Nauerna 3A	2020/31789
Bijlage II: Rapport bodemonderzoek NIPA Nauerna 3	2020/31796

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Zaanstad,

drs. J. Hamming, burgemeester

Digitaal ondertekend door burgemeester drs. J. Hamming op 22-12-2020

drs. F.H.M. Apeldoorn, gemeentesecretaris

Digitaal ondertekend door gemeentesecretaris drs. F.H.M. Apeldoorn op 22-12-2020